

Forslagsstillerne har fra benzinforhandlerne organisation, Centralforeningen af Benzinforhandlere i Danmark, modtaget en række oplysninger om praksis med hensyn til leverandørselskabers behandling af forpagtere. Redegørelse herom er vedhæftet lovforslaget som bilag 2. Det er forslagsstillernes opfattelse, at denne redegørelse dokumenterer behovet for, at lovreguleringen også kommer til at omfatte forpagterne.

Lovforslagets § 1, nr. 3, indeholder et sådant forslag til regulering af forpagtningskontrakter, dog udformet anderledes end i det oprindelige lovforslag.

Baggrunden herfor er yderligere, at Monopoltilsynet efter ikrafttrædelsen af lov om benzinforhandlerkontrakter helt har ophævet den regulering af forpagtningskontrakterne, som monopolmyndighederne tidligere havde gennemført. Monopoltilsynets skrivelse af 30. oktober 1986 er vedhæftet lovforslaget som bilag 3.

Der er navnlig behov for at sikre forpagterne et rimeligt opsigelsesvarsel og for at sikre, at der i forbindelse med en opsigelse ydes forpagteren en rimelig godtgørelse for mistet goodwill (kundekreds), for omkostninger i anledning af fraflytningen samt for varelager og materiel.

Under 1. behandling af forslag til lov om benzinforhandlerkontrakter blev det af justitsministeren og af nogle af regeringspartierne ordførere anført, at man fandt det uheldigt med en lovregulering, inden det såkaldte professorudvalg angående modernisering af monopolkontrollen havde afgivet betænkning.

Betænkningen fremkom i august 1986 (betænkning nr. 1075, »Fra monopollov til konkurrencelov«). Betænkningen har for nærværende ikke givet anledning til lovgivningsinitiativer, og det er i øvrigt forslagsstillerne opfattelse, at de forslag, som betænkningen indeholder, ikke vil have nogen særlig virkning for konkurrenceforholdene i benzinforhandlerbranchen.

Lovforslaget skønnes ikke at få økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

I forslaget til lov om benzinforhandlerkontrakter indeholdt § 1, stk. 2, efter definitionen på benzinforhandlerkontrakter i § 1, stk. 1, en præcisering af, at loven både skulle gælde for kontrakter med selvejende benzinforhandlere og for forpagtningskontrakter.

Efter at forpagtningskontrakterne gled ud af lovforslaget, har § 1, stk. 2, fået en utilsigtet begrænsende virkning for lovens anvendelsesområde, jf. navnlig

den nedenfor omtalte højesteretsdom af 14. marts 1988.

Endvidere har det vist sig, at der i praksis forekommer maskerede kontraktbindinger, der bør være omfattet af princippet om, at en selvejende benzinforhandler eller ejeren af et benzinsalgsted med et rimeligt varsel bør kunne frigøre sig fra bindinger i forhold til en bestemt leverandør.

En sådan maskeret kontraktbinding er der for det første tale om i de tilfælde, hvor et leverandørselskab i forbindelse med lukningen af et benzinsalgsted foranlediger tinglyst en servitut med det pågældende leverandørselskab som påtaleberettiget, hvorved det forbydes på den pågældende ejendom at drive virksomhed med salg af motorbrændstoffer m.v. i konkurrence med det påtaleberettigede leverandørselskab.

En sådan ordning er i realiteten ensbetydende med, at det pågældende leverandørselskab uden nogen tidsbegrænsning sikrer sig en eneret til at levere til den pågældende ejendom, hvis der fra denne nogen sinde skal drives virksomhed med salg af motorbrændstoffer. Ved en sådan ordning indskrænkes konkurrencen på en uheldig måde, navnlig fordi de nugældende planlovgivningsmæssige regler i høj grad indskrænker mulighederne for at etablere benzinsalgsteder på andre ejendomme.

Det må i denne forbindelse holdes for øje, at størstedelen af de pågældende servitutter er pålagt før ikrafttrædelsen af kommuneplanloven den 1. februar 1977, det vil sige før kravet om kommunal godkendelse, jf. kommuneplanlovens § 36.

Det er derfor i klar modstrid med hensigten med lov om benzinforhandlerkontrakter, at sådanne servitutmæssige enerettigheder for enkelte leverandørselskaber kan opretholdes uden opsigelsesadgang.

To servitutter af den pågældende art har været forelagt domstolene med påstand om opsigelsesadgang i medfør af de nugældende regler i lov om benzinforhandlerkontrakter, men ved Østre Landsrets dom af 17. marts 1987 blev det pågældende leverandørselskab frifundet, idet servitutterne ikke fandtes omfattet af lov om benzinforhandlerkontrakter, jf. lovens § 1, stk. 2. Dommen blev stadfæstet ved Højesterets dom af 14. marts 1988 under henvisning til, at en servitut om nedlæggelse af en benzinstation ikke kan anses for at være en benzinforhandlerkontrakt.

For det andet forekommer maskerede kontraktbindinger i form af tinglyste køberettigheder eller købsrettigheder for en leverandør af motorbrændstoffer til en bestemt ejendom.

Også sådanne ordninger indskrænker på uheldig måde konkurrencen inden for distributionen af motorbrændstoffer, idet sådanne bestemmelser i praksis